

GAZDASÁGI KRÓNIKA

Szeptember hó folyamán a cseh-német viszály következtében az egész világpiacon fejtelenség uralkodott. Ha a termelés, vétel és eladás tervszerűtlenül történik is, a gyáros vagy kereskedő egyik szemét állandóan a piacon tartja, figyelni hogyan alakul a gazdasági élet és lehetőleg még időben alkalmazkodjon az új viszonyokhoz, ha már irányt adni nem tud. De most hisztérikus rémülettel figyelte az eseményeket. Pompás spekulációs lehetőség nyílt, de kihasználni nem merték. Árút venni vagy a készleteket is eladni, gyártani vagy minden pénzt a sárga fémre, aranyra váltani, ez volt most a kérdés. Az arany azonban csak biztonságot jelent, de kamatot nem hoz. Viszont a repülőgép és mérgezgáz korában senki sem számíthat egy frontmögötti gazdasági életre. A jövő háborúja — még jobban, mint valaha — életet és vagyont tesz tönkre, menteni hát, ami még menthető, adták ki a jelszót. És amíg remegtek, kapkodtak, Münchenben az agresszivitás oltárán feláldozták Csehszlovákia egy részét.

A müncheni megállapodásig az értékpapírok árfolyama állandóan csökkent. Kivételt csak a hadiipar részvényei képeztek. Állampapírok, bank és kereskedelmi részvények nagy mennyiségben kerültek eladásra.

A fémek szeptember vége felé elérték a legmagasabb árfolyamot. A gabonaárak az ideges kapkodás jegyében alakultak.

Az arany menekül Európából — írják állandóan a szaklapok — és valóban az első Blum-kormány megalakulása óta, szinte állandóan özönlik az arany Amerikába. De most Angliára is sor került. Csak szeptember első hetében 102 millió dollár értékű aranyat szállítottak Angliából Amerikába. Először az angol font értékét ásták alá, hogy azután Hollandia, Svájc stb. országok valutái is kövessék. Mint a sülyedő hajóról a patkányok, úgy menekül Európából az arany. Anglia, Franciaország, Hollandia stb. országok aranyának boldog tulajdonosai biztonságot keresnek. De Amerika külkereskedelme recseg-ropog a sok arany súlya alatt. A dollár az európai valutákkal szemben túlságosan magas árfolyamot ért el és egész Amerika külkereskedelmét megbénítja, akadályozza versenyképességét. Az amerikai aranykészlet értéke 13.5 milliárd dollár. Ugy látszik azonban, hogy a jóból is megárt a sok és Amerika a dollár árfolyamának értékét csökkenteni akarja, hogy újból versenyképes lehessen.

Az év első nyolc hónapjában fegyverkezésre a világ különböző államai nem kevesebb mint három milliárd fontot költöttek. A müncheni négyes találkozó után még fokozottabb mértékben fegyverkeznek. A békét nem mentették meg, csak az ellentétek kiborbanását sikerült elodázniaok. A fegyverkezés most még hatalmasabb méreteket ölt és az ilyen javak kivonása kedvezőtlenül fogja éreztetni hatását egész gazdasági életünkben, különösen a széles tömegeknél, akik kénytelenek, mint mindég az egész örült játék árát fizetni.

Vas Béla